

یافتن (صائب است) ستم کن به ضعیفان که	منته نشید است و گر صوت و نعم را (وله است)
شد تبسم برق بجز بدل بناله جان سوزور	کام جان رانه کرده ای غم لذت شست
بستانها بود (از ایشکور پنی است) آب انگور	پونی غلط گفتیم چه غم ای من و ای سلوای
و آب نیل و پل بودم از عبیر و مشک بدل	من بود (میر معری است) از خواب سخن گوی
بود (تلهوری است) آبپاش بدل شد رنج دشمن	با من بودی باید می چه جای خواب است بود
بود بدل مهرش بجای کینه چیدم بود (ارزو)	زان می که برنگ و بوی گوئی بود چون سبزه
بدلاجانا - تبدیل پانا - بدل هونا -	گاست و چون گلابت با لایکه ز نور تابش
بدل غلط اصطلاح - بهار گوید که در کلام	خویش بود یک جزو ز ماه و آفتابست بود حساب
فصحی فارسی زبان اکثر واقع شود و در اکثر	است نقل نگارش مؤلف عرض کند که کتب
آن بلفظ (غلط) گفتند چنانچه درین بیت عرفی	اضافی است یعنی چیزی که بعوض چیزی آرند
(س) گل اندیشه من سحر غلط معجز رنگ بود	و در میان هر دو لفظ (غلط) یا (غلط) دوم
بلبل نطق من الهام غلط وحی سرسبز بود	یا (گل) یا (گل) یا (گل) یا (نه چنانست)
فرماید که لفظ (معجز رنگ) و لفظ (وحی سرسبز)	نوشته می شود چنانکه در شعر اول عرفی گل
بدل غلط از (سحر و الهام) باشد و عبارت	اندیشه خود را سحر نام نهاد و گفت که غلط
در غلط گفتیم و نه (و لابل) نیز بدل	است بلکه معجزه رنگ است و همچنین بلبل
غلط گفتند چنانچه درین بیت عرفی (س)	نطق را الهام گفت و گفت که غلط است
بنی غلط این نغمه بموقع سرودم باین	یعنی الهام نیست بلکه وحی سر است و همچنین

شاعری گوید (۵) گلاب و مشک و بادام عرض کند کہ معاوضہ کروں و تبدیل ساختن
 و نبات است پے غلط کروم تمام آب حیات باشد (فغانی شیرازی ۵) بے نعیم ہر دو
 است پے مقصودانیت کہ خیری را بہ خیری عالم نکند بدل فغانی پے نظری بہ نازنینی
 تشبیہ و ادون و بازاز و انکار کردہ تشبیہ زہہ نیاز کروں پے (الوری ۵) ای کروں
 بلند تر از ان آوردن را بدل غلط گویند درو عشق تو اشکم بخون بدل پے اوی ایزم
 زیرا کہ اول را غلط گفته رجوع شوند تشبیہ سرشتہ ز عشق تو درازل پے (ارو)
 ثانی پس ہمین است (بدل غلط) (ارو) معاوضہ کرنا۔ بدلنا۔

بدل غلط مرکب اضافی۔ فارسیوں نے بد لگام اصطلاح۔ بقول سروری در
 اس تشبیہ کو کہا ہے جو تشبیہ اول سے طمحات (۱) معروف (۲) کنایہ از کسیک
 بہتر ہو جس کا بیان لفظ (غلط کہا) یا (نہیں) سر باطاعت فرو نیارو (شیخ سعدی در
 نہیں) یا (بلکہ) کے ساتھ ہوتا ہے جیسے "نہل ۵" نازک اندام ناخوشی می کروں
 میرا یار تار ہے نہیں نہیں بلکہ چاند ہے بد لگامی و سرکشی می کروں پے خوابیندش
 پے میرے معشوق کا درجہ آسمان۔ غلط کہا۔ ز لطف برزانو پے قضی الامر کیف ما کانوا
 عرش کے برابر ہے پے میرے مدوح کا پے صاحب برہان صراحت معنی اول کند
 رتقہ فلک بلکہ عرش کے برابر ہے پے کہ اسپ بد لجام باشد یعنی بیچ و منہ را
 بدل کروں استعمال۔ صاحب آصفی قبول نکند و نسبت معنی دوم گوید کہ کنایہ
 ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف از مخالفت کنندہ صاحب رشیدی فرمایا کہ

<p>توسن و سرکش صاحبان بحر و ناصری ذکر در پیدہ دہن - بد زبان - جیبے - وہ پڑی این کردہ اندخان آرزو در سراج گوید منہ زور عورت اسکے منہ کون لگی کشت کہ اپنی را گویند کہ ہیج دہنہ را قبول کند بقول آصفیہ فارسی - باغی - ناقربان تہتر و ازین جہت بر مطلق سرکش خواہ انسان بدل گردیدن استعمال - صاحب آصفی باشد خواہ اسپ و استر وغیرہ اطلاق ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف کند مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل تہتری عرض کند کہ مرادف بدل شدن است کہ گذشت است و معنی اول برای اسپ استعمال کند (سنائی تخرنوی سے) پندی و ہمت اگر پندی کہ در اطاعت نباشد و لجام رامی کشد و از سن پو ناسور ترا بدل نگر ووشیون پو غالب باشد بران و پروامی آن نکند (ظہوری سے) شکوہ ہای گردش گردون و معنی دوم بر سبیل مجاز برای غیر اسپ بدل گرد و بشکر پو طول روز وصل اگر عرض ہم یعنی انسانی کہ ناسخن شنواست و زبان شب چران شود پو (ارو) و کیو بدل شدن و راز و سرکش (ارو) منہ زور (ارو) بدل گرفتن مصدر اصطلاحی - بقول آصفی بقول آصفیہ سرکش گھوڑا وہ گھوڑا جو و بحر و اندیکبر وال مہلہ (۱) یادداشتن لگام کونہ مانے - روکے نہ رُکے (تفسیر حزن بیگ عجزی سے) فلک پھر خود از سر کہ (۵) سخت منہ زور ہے اے شوخ ترا یافت آزاری پو بدل گرفت و بعد پو پو پو توسن ناز پو اس پو کوڑا ترے کامل کا کشید پو مؤلف عرض کند کہ (۲) ناراض بجا لگتا ہے پو (۲) منہ پھٹ - بد لگام - بودن بدل و کینہ در اول داشتن است</p>	<p>توسن و سرکش صاحبان بحر و ناصری ذکر در پیدہ دہن - بد زبان - جیبے - وہ پڑی این کردہ اندخان آرزو در سراج گوید منہ زور عورت اسکے منہ کون لگی کشت کہ اپنی را گویند کہ ہیج دہنہ را قبول کند بقول آصفیہ فارسی - باغی - ناقربان تہتر و ازین جہت بر مطلق سرکش خواہ انسان بدل گردیدن استعمال - صاحب آصفی باشد خواہ اسپ و استر وغیرہ اطلاق ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف کند مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل تہتری عرض کند کہ مرادف بدل شدن است کہ گذشت است و معنی اول برای اسپ استعمال کند (سنائی تخرنوی سے) پندی و ہمت اگر پندی کہ در اطاعت نباشد و لجام رامی کشد و از سن پو ناسور ترا بدل نگر ووشیون پو غالب باشد بران و پروامی آن نکند (ظہوری سے) شکوہ ہای گردش گردون و معنی دوم بر سبیل مجاز برای غیر اسپ بدل گرد و بشکر پو طول روز وصل اگر عرض ہم یعنی انسانی کہ ناسخن شنواست و زبان شب چران شود پو (ارو) و کیو بدل شدن و راز و سرکش (ارو) منہ زور (ارو) بدل گرفتن مصدر اصطلاحی - بقول آصفی بقول آصفیہ سرکش گھوڑا وہ گھوڑا جو و بحر و اندیکبر وال مہلہ (۱) یادداشتن لگام کونہ مانے - روکے نہ رُکے (تفسیر حزن بیگ عجزی سے) فلک پھر خود از سر کہ (۵) سخت منہ زور ہے اے شوخ ترا یافت آزاری پو بدل گرفت و بعد پو پو پو توسن ناز پو اس پو کوڑا ترے کامل کا کشید پو مؤلف عرض کند کہ (۲) ناراض بجا لگتا ہے پو (۲) منہ پھٹ - بد لگام - بودن بدل و کینہ در اول داشتن است</p>
---	---

<p>مطلقاً یا داشتن نباشد و (۳) بفتح اول و دوم معاوضہ گرفتن (ملاجامی ۵) برچہ (ار و و) دیکھو بدل شدن۔</p>	<p>از حل پگشت سعادت بہ نحوست بدل ہوا</p>
<p>بود توان گرفتن بدلی ہا تو بی بدلی ترا بدل توان یافت ہا (ار و و) (۱) یا در کھنا۔ عوض چیزی کہ تحلیل می شود از بدن مؤلف</p>	<p>بدل یا تحلل اصطلاح۔ بقول بحر و غیاث</p>
<p>(۲) دل بین رکھنا۔ بقول آصفیہ کینہ توڑ ہونا۔ کپٹ رکھنا۔ برائی کی گرہ باندھنا۔</p>	<p>عرض کند کہ باضافت لام اول و تشدید لام</p>
<p>(۳) معاوضہ قبول کرنا۔ بدل گزیدن استعمال۔ بفتح اول و و</p>	<p>است کہ فارسیان بہ ترکیب خود استعمال کرتے اند (ار و و) بدل یا تحلل کہہ سکتے ہیں یعنی</p>
<p>و بضم کاف فارسی انتخاب معاوضہ کردن و بدل قبول کردن (انوری ۵) اسی ہی</p>	<p>اس چیز کا عوض جو تحلیل ہو چکی ہے۔ ہندو۔ مہل اصطلاح۔ مرکب توصیفی است</p>
<p>چو جان بدلی نیست بر تو ام ہا بر بی بدل چکو گزیند کسی بدل ہا (ار و و) بدل قبول کرنا</p>	<p>و کنایہ از لفظی کہ بی معنی و ہم وزن لفظی باشد و استعمال آن در محاورہ می آید و ہج اثر</p>
<p>بدل پسند کرنا۔ بدل قرار دینا۔ بدل گشتن استعمال۔ صاحب آصفی نو</p>	<p>بر معنی نکند چنانکہ مال مال و تار مار و غیر و ہمین را (تابع مہل) ہم گویند ما این اصطلاح</p>
<p>این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ بفتح اول و دوم یعنی بدل شدن است</p>	<p>از زبان معاصرین عجم شنیدہ ایم و معنی لفظی این عوضی کہ مہل است یعنی لفظی کہ مرکب است</p>
<p>کہ گذشت (خسرو ۵) پر تو او تافت برو از دو لفظ یکی اصلی کہ معنی دار و دومی برب</p>	<p>از دو لفظ یکی اصلی کہ معنی دار و دومی برب</p>

(۱۰۵۱) (۲۵۱)

(۲۵۰۳)

کہ مہمل است۔ بخیاں ما (تابع مہمل) بجا طبعیش لفظی این نقش شدن چیزی بر دل است محقق
 بہتر از (بدل مہمل) است ما این را بر اعتبار مہمل کہ صاحب رہنما و معنی این کار از احتیاط
 (مؤید الشعرا) قائم کردہ ایم کہ از معاصرین عجم گرفت معاصرین عجم بابا القاق وارند کہ (بدل
 بود خدایش بیامرز و او می گفت کہ (تابع مہمل) نقش بستن تصور کردن نیست بلکہ قائم شدن
 اصطلاح عرب است فارسیان ہمین را (بدل) تصویری و خیالی مستحکم در دل است چنانکہ
 مہمل) می گویند و انداعلم حقیقہ احوال (ارو) محبت او بدلم نقش بستن یا صورت
 تابع مہمل۔ اس لفظ کا نام ہے جو بے معنی اور او بدلم نقش بستن کے قائل (ارو) دل
 ہم وزن ہو جس کا استعمال محاورہ میں ہوا ہو نیز نقش ہونا بقول آصفیہ کسی بات کا دل میں
 جیسے آتا ہے۔ بقول امیر (تابع مہمل) یہاں قبیحہ جمع جانا دل میں بیٹھ جانا نقش کا لہجہ ہونا
 پر تابع مقدم ہے اور ایسا ہی ہے (ادل بدل) صاحب رہنما کا ترجمہ (تصور کرنا) صاحب
 بدل نقش بستن مصدر اصطلاحی بقول آصفیہ نے (تصور) پر لکھا ہے۔ اہم مذکر۔
 رہنما جو کہ سفر نامہ ناصر الدین شاہ قاجار کسی شہی کی صورت دل میں باندھنا غور و ہمت
 یعنی تصور کردن است مؤلف عرض کند اور اک منصوبہ سوچہ۔
 کہ (نقش بستن) مصدر است کہ بجای خود بنا بدل بقول جہانگیری و جان و رشیدی مراد
 می آید کہ آن را بالفظ بدل مرکب کردہ اند و بدرہ مؤلف عرض کند کہ ما بر بدر حقیقت
 موحده مفتوحہ یعنی تر باشد کہ ترجمہ علی است ما خد این بیان کردہ ایم کہ این مبدل آن باشد
 و دل بدل مہملہ مکسور یعنی قلب و خاطر و معنی رای مہملہ بدل شدہ لام چنانکہ چار و چنان

<p>دگر بچ (ارو) دکیو بدره -</p>	<p>پا بمعنی ترا گوش برتاقتند و وسند دیگر</p>
<p>بدلجه اصطلاح - بقول اندکجواله فرنگ</p>	<p>از جامی بر بدل گرفتن گذشت (ارو)</p>
<p>فرنگ بفتح لام و جیم تازی بمعنی بد آواز و بدل پانا معاوضه پانا -</p>	<p>بدل پانا معاوضه پانا -</p>
<p>بدالحان و بد زبان مؤلف عرض کند که</p>	<p>بدلیون بقول برهان بایای حطی بروزن</p>
<p>لهجه لغت عرب است بقول محققین عرب</p>	<p>سنگون بلغت سریانی صمغی باشد سیاه</p>
<p>بالفتح بمعنی زبان و محاوره و وضع تکلم و آواز</p>	<p>رنگ و بسرخی مائل مشهور به (مقل ازرق)</p>
<p>خوش و لغت (انتهی) پس بتحقیق باید لهجه</p>	<p>اگر بخور بر گیرند یا بخور کنند بوا سیر را نافع</p>
<p>در فارسی زبان اسم فاعل ترکیبی و کسی با</p>	<p>صاحب محیط بر مقل گوید که سریانی مقل</p>
<p>که لفظ هر یک زبان را به لهجه آن ادا کند</p>	<p>و برومی بدالیون و بیونانی ما و لیون و</p>
<p>و تعمیم بیان کرده محققین اول الذکر در</p>	<p>افلاطن و فیلیون و بترکی قاراه و لعربی</p>
<p>نیت (ارو) بدله که سکتی بین وه</p>	<p>قفز و کور و مقل الیه و و بفارسی بوی چو</p>
<p>شخص جو کسی زبان کا لفظ اس زبان کے</p>	<p>و بهندی گوگل ناسند مؤلف عرض کند</p>
<p>لهجه میں ادا نہ کرے -</p>	<p>که بخت کامل این برآله گذشت فارسیان</p>
<p>بدل یافتن استعمال - صاحب اصفی</p>	<p>استعمال این لغت بر سبیل تبدیل کرده اند</p>
<p>ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف</p>	<p>از نیجاست که بعض محققین فارسی زبان</p>
<p>عرض کند که بمعنی حقیقی معاوضه یافتن است</p>	<p>این را در لغات فرس جا داده اند بدلیون</p>
<p>(ظهوری) اگر بهر لفظ بدل یافتند هم همین معنی گذشت و این مبدل است</p>	<p>همین معنی گذشت و این مبدل است</p>

<p>که رای همله به لام بدل شود چنانکه چار و چال پس این مفترس باشد (ار و و) و کیهواله - است و بمعنی چهارم مخفف بدآم یعنی بد بدم بقول هفت بفتح اول و وال ابجد (۱) مستم و بمعنی پنجم چنانکه حافظ گوید (س) (۵) امی لبرعت و (۲) بمعنی بنفش و (۳) بکر اول بدم کفنی و خورسندم عفاک است که گفتی امر و میدان - صاحب مؤید ذکر معنی اول کند جواب تلخ می زید لب لعل شکر خارا بحواله قنیه و بدکر معنی دوم و سوم گوید که (۴) و بمعنی ششم مخفف واحد مستم مصدر بودن بمعنی بدآم و (۵) بدمر او (۶) بضم اول و فتح و معنی هفتم خبری و پداز مایه تحقیق صاحب دوم مخفف بودم و بقول شمس بکسر با و ضم (۷) شمس و مقصودش جزین نباشد که بر لفظ و نیزه قفازون مؤلف عرض کند که سجا (دوم - بالضم) بای زائد زیاده شد چه موسکافیه با کار برده اند و معنی اول بای بمعنی با و هم و نبه گفته اند ما نشیدیم و ندیدیم معیت است و استعمال این بر زبان معجم که فارسیان و نبه را بدم گفته باشند زدی عجمیت البته ایندم بمعنی همین دم و فی الغزوه باید و معاصرین عجم هم بر زبان ندارند مستعمل است - طالب سند باشیم و در معنی و معنی هشتم بیان کرده صاحب شمس هم غلط دوم هم بای معیت - استعمال این هم ندیدیم محض است و خبری و پداز فهم محقق بی و مشتاق سندمی باشیم و شک نیست که در تحقیق - حق آنست که این لغت اصدا قابل یعنی نفس است و بمعنی سوم ضرورت بیان بیان نبود همین است تا نید فضا که موضوع نداشت که بوجد مصدر مشتقاتش را بیان صاحب مؤید است و این است بی تحقیق</p>	<p>که رای همله به لام بدل شود چنانکه چار و چال پس این مفترس باشد (ار و و) و کیهواله - است و بمعنی چهارم مخفف بدآم یعنی بد بدم بقول هفت بفتح اول و وال ابجد (۱) مستم و بمعنی پنجم چنانکه حافظ گوید (س) (۵) امی لبرعت و (۲) بمعنی بنفش و (۳) بکر اول بدم کفنی و خورسندم عفاک است که گفتی امر و میدان - صاحب مؤید ذکر معنی اول کند جواب تلخ می زید لب لعل شکر خارا بحواله قنیه و بدکر معنی دوم و سوم گوید که (۴) و بمعنی ششم مخفف واحد مستم مصدر بودن بمعنی بدآم و (۵) بدمر او (۶) بضم اول و فتح و معنی هفتم خبری و پداز مایه تحقیق صاحب دوم مخفف بودم و بقول شمس بکسر با و ضم (۷) شمس و مقصودش جزین نباشد که بر لفظ و نیزه قفازون مؤلف عرض کند که سجا (دوم - بالضم) بای زائد زیاده شد چه موسکافیه با کار برده اند و معنی اول بای بمعنی با و هم و نبه گفته اند ما نشیدیم و ندیدیم معیت است و استعمال این بر زبان معجم که فارسیان و نبه را بدم گفته باشند زدی عجمیت البته ایندم بمعنی همین دم و فی الغزوه باید و معاصرین عجم هم بر زبان ندارند مستعمل است - طالب سند باشیم و در معنی و معنی هشتم بیان کرده صاحب شمس هم غلط دوم هم بای معیت - استعمال این هم ندیدیم محض است و خبری و پداز فهم محقق بی و مشتاق سندمی باشیم و شک نیست که در تحقیق - حق آنست که این لغت اصدا قابل یعنی نفس است و بمعنی سوم ضرورت بیان بیان نبود همین است تا نید فضا که موضوع نداشت که بوجد مصدر مشتقاتش را بیان صاحب مؤید است و این است بی تحقیق</p>
--	--

شمس و ما این را نگذاشتیم تا حقیقت طلبان شایع آوروں کسی را قتل کر دیش (صائب)
 و غلط نیفتند (ارو) (۱) سرعت سے سے (۲) قطرہ آگس کہ پی آب بطلت می زود
 جلدی سے فوراً (۲) دم کے ساتھ کاش خود را بدم تیغ شہادت می زود جلا
 نفس کے ساتھ (۳) و میدان کا امر۔ کسی کو تیغ کرنا۔ قتل کرنا۔

پھونک مارا اور کچھ میدان کے تمام ہونڈ پندھیب اصطلاح۔ بقول اندھووالہ فرنگ
 پر شامل ہے (۴) بدہون براہون (۵) مجھ فرنگ بفتح میم و سکون ذال معجمہ و فتح ہا
 کو برا جیسے "مجھ کو براست کہو" (۶) میں بد شرب و بد طریق مؤلف عرض کند کہ اسم
 تھا (۷) و سبہ۔ دکن میں اس عربی بکرے فاعل ترکیبی است (ارو) بد مذہب
 کا نام ہے جبکی دم زبردست اور عریض کہہ سکتے ہیں یعنی وہ شخص جس کا عقیدہ
 اور چیرنی دار ہو معلوم ہوتا ہے کہ دنبا بگڑا ہوا ہو۔

پر پائے نسبت زیادہ کر کے دنبا لیا اور بد مذہب ان اصطلاح۔ بقول بحر و ضمیرہ برنا
 پھر نون میم سے بد لکر و سبہ ہوا بعض معنی اشارہ بافلاکیہ و فرماید کہ معنی ترکیبی مراد
 عرب بھی اس لفظ کو انھیں معنون میں استعمال نیست مؤلف عرض کند کہ کسان کی کہ بر مذہب
 کرتے ہیں۔ (۸) گردنی دینا۔ دکن میں استعمال و شرب خود قائم نہ باشند و اعتقاد بر فلکیات
 ہے اسی کو صاحب آصفیہ نے (گردن میں) دار مذہب میں نسبت کہ این جمع اصطلاح
 ہاتھ دیکے نکالنا) کہا ہے۔ یعنی گردن کر کر کا گذشتہ باشد و بس (ارو) دیکھو بد مذہب
 پندھیب تیغ زدن کسی را مصدر اصطلاحی یہی جمع ہے اور بحالت انصاف بد مذہبون

<p>بد صوف اصطلاح - بقول بهار معروف مؤلف بدست اصطلاح - بقول انند و بحر بفتح</p>	<p>بد صوف اصطلاح - بقول بهار معروف مؤلف بدست اصطلاح - بقول انند و بحر بفتح</p>
<p>عرض کند که بفتح اول و سوم مقابل تکبیر و میم و سکون سین جمله کنایه از دست گذار</p>	<p>است - قلب اضافت مرد به (ارو) و بی خود (ملا جامی سه) گرد و قدر باه</p>
<p>بر اشخص - مذکر -</p>	<p>کف چشم غزالان بدست نگاه تو که بر</p>
<p>بد مزاج اصطلاح - کسی که زشت خو باشد</p>	<p>ساعزم افتد با مؤلف عرض کند که هم</p>
<p>اسم فاعل ترکیبی است (ظهوری سه) مردم فاعل ترکیبی است (ارو) بدست بول</p>	<p>زغم و تخم علاجست با خود چه کند که بد مزاج</p>
<p>است با (ارو) بد مزاج - و کجیو بد خیم - باولا - سیه مست - شریر - لجه شهوت پرست</p>	<p>نشه مین چور - ماروش - نشه مین</p>
<p>بد مزگی اصطلاح - بقول انند بحواله فرنگ</p>	<p>بدستی اصطلاح - حالت مستی - و بی خودی</p>
<p>فرنگ بفتح میم و زای توترا (۱) عدم لذت</p>	<p>است - بای مصدری بر بدست زیاد</p>
<p>و بیزگی و (۲) بیاز کنایه از سر و مهری میان</p>	<p>کرده اند و گیرا چچ (ظهوری سه) و سع</p>
<p>و دستان مؤلف عرض کند که بر لفظ بد مز</p>	<p>مجلس زندان زبان خود نگهدار و با کس</p>
<p>بقاعده فارسی بحدف های توترا کاف فارسی کند بدستی ناگه خار من با (ارو) بدستی</p>	<p>ویای مصدری زیاد کرده اند (ارو) بقول آصفیه - فارسی - اسم مؤنث بدستی</p>
<p>بد مزگی - بقول آصفیه - فارسی - اسم مؤنث</p>	<p>سیه مستی - شهوت پرستی -</p>
<p>(۱) بدو القه پن (۲) رنجش - آزدگی -</p>	<p>بد معاش اصطلاح - بقول انند بحواله فرنگ</p>
<p>رنجیدگی - بگاثر - ناموافق -</p>	<p>فرنگ بد روزگار و بد زندگانی مؤلف</p>

(۱۵۰۰)

(۱۵۰۰)

عرض کند که اسم فاعل ترکیبی است (اروو) فرزند فرنگ بدو یعنی آنکه معامله بنا برستی
 بدعاش و دکیو بدزندگانی -
 کند مؤلف عرض کند که اسم فاعل ترکیبی است
 بد معامله اصطلاح - بقول ائمه بحواله (اروو) بهمانه دکیو بداداکه دوسرے معنی -

(الف) بد مفهوم اصطلاح - صاحب نام صری ذکر الف بحواله برهان کند و فرماید که بدنام
 (ب) بد مضمون معروف است و صاحب برهان (الف) را نوشته فرماید که لغت زندویان

باشد یعنی رسیدن و رسیدن و در نسخه دیگرش (ب) به همین معنی مذکور و (الف) ترکیب
 صاحب نعت هر دو را نوشت و صاحب اند بر (الف) قانع مؤلف عرض کند که
 (بد مضمون) به سیم اول مفتوح و وال مهله ساکن و سیم مفتوح با سیم مفوم و واو و نون
 ساکن و فوقانی مفتوح با نون ساکن مصدر فارسی قدیم است بمعنی رسیدن و رسیدن
 که بجایش می آید و صاحب موار و ذکرش کرده پس اگر خلاصت مصدر (تن) را دور
 کنیم (بد مضمون) باقی می ماند به سیم اول و همین است اسم جامد و اسم مصدر - صاحب
 برهان هم مصدر مذکور را بجای خودش ذکر کرده پس متحقق شد که درین اصطلاح سیم
 بدل شد موخده بر خلاف قیاس یا همین مثال را برای این قسم تبدیل قائم کرده موافق
 قیاس گیریم یا تسامح محققین باشد که در کتابت سیم را موخده کردند و خیال ما تا بسید
 آخر می کند زیرا که از محققین زبان وان کسی ذکر این نکرد و آنچه نام صری بد نام را معروض
 کفتم هیچ تعلق ازین لغت ندارد پس (ب) اصل است و سیم بدیش و بدو بمعنی ترس
 و ترسندگی و شرار و رسیدگی - طرز بیان محققین بالا بلفظ می اندازد (اروو) در

۱۲۰۵۱۱

و کیو باس - فرار بقول آصفیہ - عربی - اسم مذکر - بھاگنا۔

بد مہر اصطلاح - بی مہر و بی محبت و سرد مہری اصطلاح - بقول انند کجوالہ فرنگ
 و سنگ دل و ظالم و سیرجم - اسم فاعل ترکیبی فرنگ بمعنی سرد مہری - مؤلف عرض کند کہ
 است (لہوری سے) از تو بد مہر خوجھا غلط یا می مصدری بر سرد مہر زیادہ کردہ نہیں
 است پو عرض خوجھی بسر و فاعل غلط است پو معنی این بی مہری و بی رحمی و سخت دلی و
 (ولہ سے) رسم دیرینہ بد مہر انست پو پار ظالمی است (اردو) سرد مہری - فارسی
 گردیدن و برگردیدن پو (اردو) سرد مہر اسم مؤنث - بے مہری - بے وفائی جبروت
 بقول آصفیہ - بے مہر - بے محبت - بے رحم سنگدلی - (ناخ سے) سیرے سینہ پر تپون
 یونفا سخت دلی - نظام (میرے) صبح کی سرد مہری سے ہے داغ پو مشک سے
 اس سرد مہر کے آگے پو قرص خورشید ہو گیا بدتر سے پھا یا مرجم کا فور کا پو

بدن بقول منہجیہ برہان (۱) معروف است (۲) زرۃ کوتاہ - صاحب انند
 کجوالہ فرنگ گوید کہ (۳) بضم اول بر وزن شدن مخفف بودن تہا نسبت
 معنی اول فرماید کہ بالتحریک در صراح جسد آدمی و کجوالہ قاموس گوید کہ از جسد آدمی
 سوای سرد کجوالہ عین الخلیل می آرد کہ از جسد سوای موی و سر و فرماید کہ در نزدیکی
 تمام روی و کتہ و ابدان جمع آن - فارسیان بمعنی جسم استعمال کنند و لهذا (بدن شمع)
 و (بدن کوه) نیز آراء و (بدن صبح) استعارہ باشد (باقراکاشی سے) داتھم خوردن خون
 دل خویش عاشقان پو پیوستہ باشد از بدن خود غذای شمع پو (خواجہ جمال الدین سلیمان)

(۱) تا عمارتی فلک راست علق از اطلس با ناقبای بدن کوه گران از خار است
 از بقای ابدی با و بقای قد تو که بقای وجود تو مزین چو قیامت با نیز فرماید که از پیش
 و پشت مراد است (نظامی ۵) پوشید خفائی از گردن با مگسک بزرگ استین تا
 بدن با گوید که بهر تقدیر (۱) و فتر گل (۲) سیمین (۳) شکوفه (۴) نفس سیم (۵) مغز با و
 (۶) نازک (۷) نازنین (۸) نسیرین (۹) نقره خام از صفات و تشبیهات است (۱۰)
 (۱۱) رتبه چهار است در صفها بدنش را با و فتر گل فرو انتخاب نزار و با (سلمان ۱۰)
 باغ شیر فلک با و ختمت ارگدرو با ز شاخ شور بریز و شکوفه بدنش با (ملا صدیق
 بلخی ۱۱) چو مرغ روح گرفتار آن بدن شده ام با تن تو و نفس سیم کرده است
 مراد (ملالی ۱۲) پاکیزه تنی چو نقره خام با نازک بدنی چو مغز با و ام با صاحب سخند
 فرماید که بدن لغت سنسکرت است بمعنی سر و چهره صاحب ساطع شفق با و
 عرض کند که معنی اول لغت عرب است و تصرف فارسیان در معنی چنانکه بالا مذکور
 شد بر سبیل تفریس باشد مخفی مباد که از صراحت بهار (۱۱) و (۱۲) و (۱۳) و (۱۴) و (۱۵)
 و (۱۶) و (۱۷) تشبیه است و (۱۸) و (۱۹) تشبیه است و (۲۰) تشبیه است که بهایان
 سنسکرت از لغت عرب آمده و جا دارد که بالعکس آن مخفی مباد که از کلام سطل
 پیدا است که بدن از گردن با کمر گرفته اند در هر دو دست و ران و اخل است بهای
 که از سینه و پشت مراد گرفت و درست نباشد قائل و نسبت معنی و وجه مغز با و
 که بر سبیل مجاز است بمعنی سووم مخفف (ار و و) (۱) بدن بقول آصفیه عرف

اسم مذکر جسم تن۔ ڈیل گنگے سے کمر تک کے جسم کو بھی فارسیوں نے بدن کہا ہے۔ (۲۱)
 وہ زرہ جو کمر تک ہو۔ صاحب آصفیہ نے زرہ پر فرمایا ہے۔ فارسی۔ اسم مؤنث۔
 چلتے۔ جوشن بکتر۔ لڑائی کی ایک پوشاک کا نام جو لوہے کی کڑیوں سے بنی ہوئی ہوتی
 ہے (اسیر ۵) ڈرگیا اس درجہ تیغ ابرو خمدار سے پوائینہ پہنے ہے جو ہر سے زرہ
 فولاد کی پ (۳) رہنا۔ بودن کا ترجمہ۔

<p>بدنام اصطلاح۔ بقول برہان و بہار بالون بروزن سرسام (۱) شہرت کروں بہ بدی باشد و (۲) مرضی است کہ اسپ و استر را کہ طرز بیان شان خوب نبود (ظہوری ۵) ہم میرسد و آن را سر آجہ گویند صاحب بحر چون ظہوری و رگد از انفعال ناکسی ہا چون بدکرد و معنی بالاصراحت معنی اول کند کہ کسی نباشم (نیک نامی چون تو) بدنام نسبت ہا کہ شہرت بہ بدی گرفتہ باشد خان آرزو در سر نغنی سبا کہ درین شعر (بدنام) مضاف است بدکرد معنی و ومع نسبت معنی اول بر صاحب برہان بسوی (من) شاعر گوید کہ در گد از انفعال اعتراض کند و فرماید کہ این غلط فاحش است ناکسی (مثل ظہوری) چہر انباشتم کہ چون تو چہر کہ بدین معنی بدنامی است بیاسی مصدری نیک نامی بدنام من است یعنی بدنام شد مؤلف عرض کند کہ مقصود و محققین بالاجہرینا بہ معشوقی من و نسبت معنی و ومع عرض می شود نباشد کہ معنی اول اسم فاعل ترکیبی است کہ صاحب برہان بر سر آجہ ہم ہمین قدر نوشتہ یعنی نام بدوارندہ طرز بیان محققین بالافان و صراحت فرید کردہ کہ چہ قسم مرضی است</p>	<p>بدنام اصطلاح۔ بقول برہان و بہار بالون بروزن سرسام (۱) شہرت کروں بہ بدی باشد و (۲) مرضی است کہ اسپ و استر را کہ طرز بیان شان خوب نبود (ظہوری ۵) ہم میرسد و آن را سر آجہ گویند صاحب بحر چون ظہوری و رگد از انفعال ناکسی ہا چون بدکرد و معنی بالاصراحت معنی اول کند کہ کسی نباشم (نیک نامی چون تو) بدنام نسبت ہا کہ شہرت بہ بدی گرفتہ باشد خان آرزو در سر نغنی سبا کہ درین شعر (بدنام) مضاف است بدکرد معنی و ومع نسبت معنی اول بر صاحب برہان بسوی (من) شاعر گوید کہ در گد از انفعال اعتراض کند و فرماید کہ این غلط فاحش است ناکسی (مثل ظہوری) چہر انباشتم کہ چون تو چہر کہ بدین معنی بدنامی است بیاسی مصدری نیک نامی بدنام من است یعنی بدنام شد مؤلف عرض کند کہ مقصود و محققین بالاجہرینا بہ معشوقی من و نسبت معنی و ومع عرض می شود نباشد کہ معنی اول اسم فاعل ترکیبی است کہ صاحب برہان بر سر آجہ ہم ہمین قدر نوشتہ یعنی نام بدوارندہ طرز بیان محققین بالافان و صراحت فرید کردہ کہ چہ قسم مرضی است</p>
---	---

و صاحب انڈسراجہ راہم لغت فارسی را سازند بدنام پو کریمان ہم با برامی نسا
گفتہ و در تعریف علامات مرض پی نبروہ پو (ارو و) بدنام کرنا۔
و صاحب ناصر ہی ہم ہچیان حیف است کہ بدنبال افتادون **اصدر اصطلاحی** پو
از تحقیق فریدقا صریم معاصرین عجم تا یک کسی شدن و متعاقب کردن (ظہوری
نامی کنند و بیطارجمی را نیا فیتیم کہ صراحت سے) پیش خواهد رفت کارم در شنای شہر
فریدی کرو (ارو و) (د) بدنام بقول آصفیہ چون ظہوری خوش بدنبال سخن افتادہ ام
فارسی۔ وہ شخص جس کے نام پر دل غلگ پو (ولہ سے) بس مشکل است حال دل ناتوان
گیا ہور (۲) چار پایون کا ایک مرض جن کا اردو من پو افتادہ مرگ رشک بدنبال جان بن
نام اور تعریف معلوم نہوسکی۔ پو (ارو و) پچھا کرنا بقول آصفیہ متعاقب
بدنام افتادون **اصدر اصطلاحی** یعنی کرنا۔ رگیدنا۔ درپے ہونا۔ (شوق سے)
بدنام شدن۔ ما اشارہ این بر معنی سوم میرا پچھا بس اب نہ کیجئے آپ پو میرے گھر
افتادون کردہ ایم (حافظ شیراز سے) مجھکو جانے دیجئے آپ پو پچھے پڑنا۔ بقولہ
سوفیان جملہ صرغیند و نظر بازولی پوزین درپے ہونا۔
سیان حافظ اول سوختہ بدنام افتادون۔ بدنبال افگندن **اصدر اصطلاحی** بقول
(ارو و) بدنام ہونا۔ انڈجو الہ ہار و عقب گذاشتن (صائب
بدنام ساختن استعمال یعنی بدنام سے) سبک جولان کند شوق سبکو وحش گر
کردن است (ظہوری سے) بنقص آرام آہنارا پو بدنبال افگندن نزل درین رہ

(۲۵۰۹)

(۲۵۰۹)

(۲۵۰۹)

۱۰۱۰۱۱

کاروان بار را که مؤلف عرض کند که دنیا بمعنی در پی شدن است (ظهوری در دنیا بمعنی پس است؛ مطلقا (ارو))	بدینا لنگ گروم ظهوری که بر ریش دل افکار بندم (ارو) پیچید
اصطلاحی است که در کتب لغت آمده است	اصطلاحی است که در کتب لغت آمده است

بدنج بقول شمس باؤل و ثانی کسور طیلید باشد صاحب محیط بر طیلید گوید که اسم فارسی است معرب آن **طیلید** و **طیلید** و **بهندی** و **بهر** و **هرا** و **ورا** و **اگر** و **یزی** و **مرو** و **بن** و **چسبو** و **کک** مانند آن ثمر درختی است چهار نوع باشد (۱) زرد (۲) سبزی (۳) کابلی (۴) چینی

جمیع اقسام آن سرد و راقول و خشک و در دوم و همه مطنی صفر و نافع آن و نافع جذام و خفقان و توخش و در و طحال و نافع معده و همه آلات غذا و هضم غذا و مقوی خل معده و نافع بی شمار و ارد الخ) مؤلف عرض کند که بدنج نکشود که بدنج نفت که در صنایع است و کسی از محققین نماند صاحب شمس نمی کند و جزین نیست که (بدنج) را که در صنایع دوم گذشته است محقق بی تحقیق به نون سوم نقل کرده و بعد از آنجا هم (بدنج) در علم بی تحقیقی است و نظر بر اعتماد و مؤید ذکرش گذشت و تبدیل سوخته بالون یا بالعکس آن هم نیامده که بوسیده آن این را تبدیل آن و انیم و الله اعلم بحقیقه اللغت (ارو) و کیهو بدنج

بدندان اصطلاحی است که در کتب لغت آمده است	اصطلاحی است که در کتب لغت آمده است
اصطلاحی است که در کتب لغت آمده است	اصطلاحی است که در کتب لغت آمده است

بدندان می گنم یا فرماید که اگر چه معنی حقیقی می آید که متعلق به همین لفظ و همین معنی است	درینجایی تکلف درست می شود ولیکن اصطلاحی که از ترکیب آن با مصداق و رفس
انقب اول است چرا که طرف لطف قائم می شود در طمحات این عرضه میزدیم	ایهامی همانست و راسته فرماید که کنایه باشد و بحث آن درینجایی حاصل است (ار و و)
از لائق و مناسب و بمعنی رغبت (۱۱) و انتون مین و انتون پر و انتون که	و خواستش نیز صاحب بحر بمعنی دووم و سوم ساخته (۲) مرغوب -
قانع صاحب اندک بمعنی اول فرماید که بدندان بودن مصدر اصطلاحی - تحول	بلفظ بودن و خاندن و خوش آمدن و کشیدن و کشیدن و گرفتن و گزیدن و نوشیدن
استعمل مؤلف عرض کند که حیف از سره ترا مسجد بر م چون پر وین پاکر جهان ای	تحقیقین اول الذکر که ناحق و ناروا طبع مه تابان تو بدندان منی یا صاحب جهانگی
از مائی کرده اند سند و حید متعلق با مصداق در طمحات بجوانه سند بالا گوید که بمعنی لائق	(بدندان کردن) که می آید و بدندان ترکیب و مناسب بودن (اشیر ۵) هستند شاید
موخده بلفظ و دندان (۱۱) بمعنی حقیقی بر شکر لب به لعل تو پاک لیکن از ان میانه	دندان و در دندان و با دندان است و با بدندان من توئی یا صاحبان برهان و شیدی
و (۲) یعنی اصطلاحی کنایه از مرغوب و سند و بحر و سراج شفق با جهانگیری (میرغزی ۵)	این از (اشیر خشیکتی) بر بدندان بودن) ووش بدندان گزیدیم لبست پاکر لبست

بود بدان من پ مؤلف عرض کند که سند بقول سروری در طبعات کنایه از مخطوط بود
 میر معزی بکار این می خورد و بس ولیکن (الوری سه) ای بدان دولت آمده
 بنجیال ما معنی اصطلاحی این مصدر مرغوب خوش بود و در ذرات هیچ بهتر است
 بودن است و این بهتر از مناسب و لائق است و گیر بر (بدندان کردن) می آید صاحب
 بودن و سند میر معزی تا بدخیال ما می کند اند بذیل (بدندان) ذکر این کرده گوید که
 و هر دو اسناد اشیر اشیکتی متعلق بدین مصدر فرامانی علیه الرحمه این را از اصطلاحات
 نیست بلکه متعلق است (بدندان) که گذشت آورده گوید که کنایه از مخطوط بودن است
 و بعد از آنجا اشاره این هم کرده ایم خان و این محل تا تل چه معنی مذکور تنها از خوش
 آرزو و بذیل (بدندان خوش آمدن) ذکر مستفاد می شود و دندان را دخل نیست
 این هم کرده همین معنی مرغوب بودن را صاحب برهان گوید که کنایه از لذت یافتن
 نوشته (ارو) مرغوب بود - و مخطوط شدن باشد و صاحب بحر معنی
 بدان خائیدن مصدر اصطلاحی معنی خان آرزو در سران گوید که معنی خوش
 اند بذیل (بدندان) اشاره این کرده از آمدن و مخطوط شدن و فرماید که اما آنچه از
 معنی این ساکت مؤلف عرض کند که معنی اطلاق دندان معلوم می شود آنست که
 حقیقی است که خائیدن بقول بحر معنی چاوید و در جائیکه بدل نسبت داشته باشد استعمال
 می آید (ارو) دانستون بین چنانا - می نمایند چنانکه از بن دندان معنی از ته
 بدان خوش آمدن مصدر اصطلاحی دل و صمیم قلب و غالب که (بدندان بودن)

<p>بمعنی مرغوب دل بودن باشد ولیکن هیچ عرض کند که معنی اول درست است بر سبیل معلوم نشد که دندان اینجابدل چه نسبت دارد کنایه و معنی حقیقی (۳) بدندان گرفتن است مؤلف عرض کند که درین اصطلاح که علامت خوردن باشد و معنی دوم بیان (دندان) بر سبیل مجاز معنی ذوق است کرده و ارسته قابل نظر است که فرو بردن و معنی لغوی این مصدر اصطلاحی بذوق بمعنی داخل کردن است و پس و این معنی خوش آمدن و کنایه از مرغوب دل شدن ازین مصدر اصلا پیدائیت و قریب و پس - خان آرزو قریب بنزل رسیده بمعنی (فرو بردن بخلق) باشد و مرادف راه گم کرده است و نمیدانیم که ضرورت (بدین گرفتن) یعنی خوردن متعذری (بدین نسبت بدل چو است و چو نسبت بذوق افتادن) که می آید (ارود) (۱) نواله کرنا نمی کند تا ذوق آن را بدل بیرون (ارود) بقول آصفیه یقمه کرنا - کجا جانان (۲) خل مرغوب هونا - کرنا (۳) و انتون مین لینا مینه مین لینا</p>	<p>بمعنی مرغوب دل بودن باشد ولیکن هیچ عرض کند که معنی اول درست است بر سبیل معلوم نشد که دندان اینجابدل چه نسبت دارد کنایه و معنی حقیقی (۳) بدندان گرفتن است مؤلف عرض کند که درین اصطلاح که علامت خوردن باشد و معنی دوم بیان (دندان) بر سبیل مجاز معنی ذوق است کرده و ارسته قابل نظر است که فرو بردن و معنی لغوی این مصدر اصطلاحی بذوق بمعنی داخل کردن است و پس و این معنی خوش آمدن و کنایه از مرغوب دل شدن ازین مصدر اصلا پیدائیت و قریب و پس - خان آرزو قریب بنزل رسیده بمعنی (فرو بردن بخلق) باشد و مرادف راه گم کرده است و نمیدانیم که ضرورت (بدین گرفتن) یعنی خوردن متعذری (بدین نسبت بدل چو است و چو نسبت بذوق افتادن) که می آید (ارود) (۱) نواله کرنا نمی کند تا ذوق آن را بدل بیرون (ارود) بقول آصفیه یقمه کرنا - کجا جانان (۲) خل مرغوب هونا - کرنا (۳) و انتون مین لینا مینه مین لینا</p>
<p>بدندان فرو کردن مصدر اصطلاحی - بدندان کردن مصدر اصطلاحی - حساب بقول و ارسته (۱) خوردن و (۲) فرو بردن اندر بدیل بدندان) ذکر این کرده از معنی صاحب اندگوید که می توان گفت که محمول ساکت مؤلف عرض کند که (۱) گرفتن بر حقیقت است (ظهوری ۵) آن روز بدندان و (۲) کنایه از یکیدن - میر خسرو که افکند قضا سفره روزی پخصمت (۵) ز نخدانت بدندان می کنم که پسین بگر خورش فرو کرده بدندان پ مؤلف مرجان خود را می کنم چه پ (ارود) (۱) و (۲)</p>	<p>بدندان فرو کردن مصدر اصطلاحی - بدندان کردن مصدر اصطلاحی - حساب بقول و ارسته (۱) خوردن و (۲) فرو بردن اندر بدیل بدندان) ذکر این کرده از معنی صاحب اندگوید که می توان گفت که محمول ساکت مؤلف عرض کند که (۱) گرفتن بر حقیقت است (ظهوری ۵) آن روز بدندان و (۲) کنایه از یکیدن - میر خسرو که افکند قضا سفره روزی پخصمت (۵) ز نخدانت بدندان می کنم که پسین بگر خورش فرو کرده بدندان پ مؤلف مرجان خود را می کنم چه پ (ارود) (۱) و (۲)</p>

<p>لفظی کشیدن چیزی بدنجان باشد اکلیم در شدت تب سے) تانسوز و در تن من یادگار</p>	<p>مین بکڑنا۔ (۲) چوسنا۔ بقول آصفیہ بکیدن کا ترجمہ۔</p>
<p>دوست را پوز استخوان بیجان جانان را</p>	<p>الف بدنجان کشا دن مصدر اصطلاحی</p>
<p>بدندان می کشم (ار و و) دانسون سے کھینچنا</p>	<p>صاحب اسند بذیل (بدندان) ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ از سند</p>
<p>صاحب اسند ذکر این بذیل (بدندان) کرده</p>	<p>کہ او پیش کرده مصدر مرکب</p>
<p>از معنی ساکت (الفوری سے) در پشت</p>	<p>ب) بدنجان کشا دن گره پیدامی شود</p>
<p>دست باز بدنجان بکند چرخ پتا چون خوش</p>	<p>کہ بہ تکلف عقدہ کشا دن است کہ چون</p>
<p>آمدی تو بدنجان روزگار پتا مؤلف عرض</p>	<p>ناخن کار کند نوبت بدنجان رسد اکلیم</p>
<p>کند کہ بمعنی تحقیقی خراشیدن بدنجان باشد</p>	<p>صفت نیشکر سے) بتان چون لعل خندان</p>
<p>پیش کرد مصدر مرکب۔</p>	<p>می کشایند پتا گره ہائش بدنجان می کشایند</p>

(۱۱۵۱)

۱۱۵۱

<p>دالف) بدندان گرفتن استعمال صاحب اور بلحاظ محاوره ہندسری پر رکھ کر پیش کرنا</p> <p>اصفی ذکر این بذیل (بدندان) کرده از محلی بدندان گزیدن استعمال صاحب اند</p> <p>ساکت مؤلف گوید کہ معنی خفیفی گرفتن چیز ذکر این بذیل بدندان (کرده از معنی ساکت بدندان است و از اسنادی کہ پیش کرده مؤلف عرض کنند کہ معنی حقیقی است و از مصاور</p> <p>سند میر معزی کہ بر (بدندان بودن) گذشت</p>	<p>دالف) بدندان گرفتن استعمال صاحب</p> <p>اصفی ذکر این بذیل (بدندان) کرده از محلی بدندان گزیدن استعمال صاحب اند</p> <p>ساکت مؤلف گوید کہ معنی خفیفی گرفتن چیز ذکر این بذیل بدندان (کرده از معنی ساکت بدندان است و از اسنادی کہ پیش کرده مؤلف عرض کنند کہ معنی حقیقی است و از مصاور</p>
<p>ب) بدندان گرفته آوردن</p> <p>ب) بدندان گرفته بجزت کشیدن</p>	<p>ب) بدندان گرفته آوردن</p> <p>ب) بدندان گرفته بجزت کشیدن</p>
<p>رسم ولایت است کہ چیزی را کہ نذر دیند یعنی (۱) مکیدن لب باشد و (۲) شک (غیر از زرد) بر سر گذاشته می آرند یا بدندان و افسوس کردن بجزت (صائب ۵) گرفته و این آئین تعظیم مخاطب است دیگر تا ز کف د اوست صائب و امن وصل</p> <p>بسیچ پس استعمال همین آئین درین بر دو ترا پگاه پشت دست گاهی لب بدندان شعراست (کمال المعبیل ۵) همیشه باو می گزود (وله ۵) هر کسی را هست بر سب چنان کا و رند سوری و رت پگ گرفته کام ز بخندان تو چشم پگ تا شکر خند قیامت لب به جهان اختران بدندان باز پگ (نظامی ۵) و دندان می گزود پگ (ار و و) (الف) و نت اگر سبیل دار و بجان هم خوشم پگ بدندان گرفته سے کاشا بقول آصفیہ و انتون سے کترنا۔</p> <p>بخندت کشتم پگ (ار و و) (الف) و انتون (ب) (د) و کیجو بدندان کندن لب (۲) و بین بکڑنا (ب و ج) و انتون میں بکڑ کر پیش کرنا کاشا بقول آصفیہ افسوس ظاہر کرنا حسرت سے</p>	<p>رسم ولایت است کہ چیزی را کہ نذر دیند یعنی (۱) مکیدن لب باشد و (۲) شک (غیر از زرد) بر سر گذاشته می آرند یا بدندان و افسوس کردن بجزت (صائب ۵) گرفته و این آئین تعظیم مخاطب است دیگر تا ز کف د اوست صائب و امن وصل</p> <p>بسیچ پس استعمال همین آئین درین بر دو ترا پگاه پشت دست گاهی لب بدندان شعراست (کمال المعبیل ۵) همیشه باو می گزود (وله ۵) هر کسی را هست بر سب چنان کا و رند سوری و رت پگ گرفته کام ز بخندان تو چشم پگ تا شکر خند قیامت لب به جهان اختران بدندان باز پگ (نظامی ۵) و دندان می گزود پگ (ار و و) (الف) و نت اگر سبیل دار و بجان هم خوشم پگ بدندان گرفته سے کاشا بقول آصفیہ و انتون سے کترنا۔</p> <p>بخندت کشتم پگ (ار و و) (الف) و انتون (ب) (د) و کیجو بدندان کندن لب (۲) و بین بکڑنا (ب و ج) و انتون میں بکڑ کر پیش کرنا کاشا بقول آصفیہ افسوس ظاہر کرنا حسرت سے</p>

(۲۵۱۳)

<p>ہونہ چابنا۔ رشک کرنا۔ (ظفر سے) کاٹنے کہ بچا زکین لب و بوسہ وا دن باشد۔</p>	<p>ہونہ چابنا۔ رشک کرنا۔ (ظفر سے) کاٹنے کہ بچا زکین لب و بوسہ وا دن باشد۔</p>
<p>میں ہونہ اس حسرت سے ہم اسے باوہ (دیرین سے) دار و زول بدست لبست</p>	<p>میں ہونہ اس حسرت سے ہم اسے باوہ (دیرین سے) دار و زول بدست لبست</p>
<p>لوش بلب بلب محفل میں تجھ سے ساغر گل بندہ قصہ بلب پیش دار تاکہ بدندان نوش</p>	<p>لوش بلب بلب محفل میں تجھ سے ساغر گل بندہ قصہ بلب پیش دار تاکہ بدندان نوش</p>
<p>کیون ہوا بچ</p>	<p>کیون ہوا بچ</p>
<p>بدندان نداشت اصطلاح۔ بقول شمس وا دن درست نیست (ارو) اس کا</p>	<p>بدندان نداشت اصطلاح۔ بقول شمس وا دن درست نیست (ارو) اس کا</p>
<p>وخر نداشت و فرماید کہ لغت فارسی است ترجمہ وانتون سے لب پر لکھنا ہے اور حاصل</p>	<p>وخر نداشت و فرماید کہ لغت فارسی است ترجمہ وانتون سے لب پر لکھنا ہے اور حاصل</p>
<p>مؤلف عرض کند کہ محققین فارسی زبان لب چوسنا۔</p>	<p>مؤلف عرض کند کہ محققین فارسی زبان لب چوسنا۔</p>
<p>ازین ساکت و معاصرین عجم بزبان نذرند پدشرا و اصطلاح۔ بقول انند بچوالہ فرنگ</p>	<p>ازین ساکت و معاصرین عجم بزبان نذرند پدشرا و اصطلاح۔ بقول انند بچوالہ فرنگ</p>
<p>سزا استعمال میں نشد و خلاف قیاس است فرنگ بکسر نون و زای فارسی بد اصل و فروقا</p>	<p>سزا استعمال میں نشد و خلاف قیاس است فرنگ بکسر نون و زای فارسی بد اصل و فروقا</p>
<p>و تحقیق صاحب شمس در اکثر لغات ابدین مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است</p>	<p>و تحقیق صاحب شمس در اکثر لغات ابدین مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است</p>
<p>من الالمس۔ چارہ خیرین نیست کہ اعتبار (ارو) دیکھو بد اصل۔</p>	<p>من الالمس۔ چارہ خیرین نیست کہ اعتبار (ارو) دیکھو بد اصل۔</p>
<p>یکینیم (ارو) لڑکی نہ رکھتا تھا۔ اسکو پدشرا اصطلاح۔ بقول انند بچوالہ فرنگ</p>	<p>یکینیم (ارو) لڑکی نہ رکھتا تھا۔ اسکو پدشرا اصطلاح۔ بقول انند بچوالہ فرنگ</p>
<p>لڑکی نہ تھی۔</p>	<p>لڑکی نہ تھی۔</p>
<p>بدندان نوشتم استعمال۔ صاحب انند مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است</p>	<p>بدندان نوشتم استعمال۔ صاحب انند مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است</p>
<p>بذیل (بدندان) ذکر این کردہ از معنی است (ارو) دیکھو بد اصل۔</p>	<p>بذیل (بدندان) ذکر این کردہ از معنی است (ارو) دیکھو بد اصل۔</p>
<p>مؤلف عرض کند کہ از سند پیش کردہ اش بدن سیمین بر آب فلان بقول شمس</p>	<p>مؤلف عرض کند کہ از سند پیش کردہ اش بدن سیمین بر آب فلان بقول شمس</p>
<p>مصدر مرکب (بدندان نوشتم لب را) پیدا یعنی بر شکل و بر طریق فلان مؤلف عرض کند کہ</p>	<p>مصدر مرکب (بدندان نوشتم لب را) پیدا یعنی بر شکل و بر طریق فلان مؤلف عرض کند کہ</p>

صاحب مؤید (بذل سمن) را به ذال معجمه مقابل خوش نشستن است گویند که «
 دووم و لام سووم بمعنی بخشش بسیار نوشته و این نقش خوش نشستن «و (ب) اسم
 (بر آب فلان) را بمعنی بر طریق فلان و مفعول ترکیبی است و بعفت نقش و
 بر شکل فلان آورده صاحب شمس هر غیر و لک می آید یعنی نقش بد قائم شده
 و در اوج کرده و بر معنی آخر الذکر قانع شد را نقش بد نشین گویند (ارو) (الف)
 لغت العجب چه بی تحقیقی است لغات فارس بر اینست (ب) اچمانه جامه و اجلیه
 و رچه خرابی و قاتل (ارو) ناقابل ترجمه به نقش اچمی طرح پر زمین جامه
 (الف) بد نشین استعمال صاحب بد نشین شدن قمار مصدر اصطلاحی
 (ب) بد نشین مصنفی بذر (الف) بهار بذر این از معنی ساکت مؤلف
 از معنی ساکت معلوم می شود که از بر آ عرض کند که (بد نشین) بجایش گذشت
 (ب) این مصدر راقائم کرده است و این مصدر ترکیبی متعلق بهمان است
 و (ب) را ذکر کرده گویند که اکثر لفظ بمعنی نشست درست نشدن در کاری
 نقش و قمار مستعمل می شود (کلیم محمد) که غیر از قمار هم مستعمل چنانکه گویند که بنشین
 (س) بگذر ز خمار بوسه بازی پر اینجاست ماورین کار بد نشین شد یعنی درست
 که نقش بد نشین است پر بهار نسبت به نشست پس این را مخصوص به قمار کردن
 بهر زبان آصفی که نقل بر و در بهار است درست نباشد (صائب س) مثال از
 مؤلف عرض کند که (الف) بمعنی تحقیقی نقش کم گر شد قمارت بد نشین اینجا که پیش

بقدر نقش باشد در کین اینجا پ (ارو) فرنگ بفتح نون و سکون فامعنی بدوات و
 پانسو کی نشست درست نه هونا کسی کام بدیرشت مؤلف عرض کند که اسم فاعل
 کی نشست درست نهونا - ترکیبی است (انده) بد نفس میباشد

بد فعل اصطلاح - بقول اند سجاله فرنگ گمان پاش پوز بد اندیش در امان پاش
 فرنگ از صفات ذمیه اسپ باشد مؤلف پ (ارو) دکیو بد اندیش - بدوات -
 عرض کند که مقصودش جزین نباشد که اهم بدیرشت - بد نفس بھی کھه سکتے ہیں -

فاعل ترکیبی است یعنی اسپ که رفتار او بد بنگار اصطلاح - بقول جہانگیری در محققا
 است و نتیجہ بد فعلی غیر ازین نباشد (ارو) (۱) معروف (۲) کنایہ از مخالف و شخصی کہ
 وہ گھوڑا جسکی چالی اچھی نہ ہو بدیو کھه سکتے ہیں اطاعت و انقیاد فرو نیار و مؤلف

بدن عمارت اصطلاح - بقول رہنما عرض کند کہ حیف است کہ سندا استعمال پیش
 سجاله سفرنامه ناصر الدین شاه قاجار یعنی نشد و مقصود جہانگیری از معنی اول غیر از
 ترکیب عمارت مؤلف عرض کند کہ مرکب (بدخط) نباشد کہ گذشت و برای این معنی

اضافی است و بدن را در اینجا یعنی ترکیب نگار و اینجا اسم مصدر یا امر حاضر گاشتن
 و طرز گرفته اند بر سبیل مجاز - دیگر هیچ (ارو) است و در معنی دوم نگار یعنی نقش پس
 ترکیب عمارت - مؤنت - طرز عمارت دیگر معنی لفظی این بد نقش و کنایہ از بد خصائل

کھه سکتے ہیں - و بد خو و سرکش و مخالف (ارو) (۱)

بد نفس اصطلاح - بقول اند سجاله فرنگ دکیو بد خط (۲) دکیو بدوات - بد خیم -

بدنگر اصطلاح۔ بقول انڈیچوارہ فرنگ بدنو اصطلاح۔ بقول خان آرزو در
 فرنگ بکس نون و فتح کاف فارسی یعنی بظہر چراغ ہدایت و بقول بہار و بحر وانند
 مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است مرادف بدنا مؤلف عرض کند کہ اہم
 یعنی نظر بدوارندہ (ارو) بدنگاہ۔ بظہر فاعل ترکیبی است (ظہر اس) بنودی گر
 کہہ سکتے ہیں معنی وہ شخص جو کسی کو بری نظر از تیرگی بدنو بدوش ہی گاو تکیہ ز چرخ
 سے دیکھے اور نفسانی خواہش کے ارادہ کیو بدو (ارو) دیکو بدنا۔
 سے گھورے۔ صاحب آصفیہ نے (بظہر بدنوون) استعمال۔ صاحب آصفی ذکر
 دیکھنا) کا ذکر فرمایا ہے۔
 بدنا اصطلاح۔ بقول بہار وانند و بحر نوشتہ کہ بر بدنو گذشت مؤلف عرض کند
 یعنی بدنو و چیزیں کہ نمود خوب نہ داشتہ کہ بدنو (رادر شعر مذکور ماضی مطلق این
 باشد مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی کرد ورنہ بسند این مصدر بنی آورد
 است (ظہوری سے) زمن نصیحت اگر معنی شعر خوب می فہم۔ مخفی مباد کہ بدنو
 نیست خوشنما اما بز بزم غیر تو بس بدنا یعنی حقیقی (۱) بظہر بدآمدن (۲) بدظاہر
 پہلویت (۳) اول سے) بیجا است التفات کردن ہر دو آمدہ کہ نمودن لازم و متعدی
 تو با غیر و بدناست (۴) بر خیرگی مشورہ ہر دو باشد (ارو) (۱) برا لگنا بقول
 ز طعن بجا تیرس (۲) بدنا بقول آصفیہ ناگوار گزرنا۔ گران معلوم ہونا۔
 آصفیہ فارسی۔ بدزیب۔ بھونڈا شکل وکن بین اسی کو برا دیکھنا کہتے ہیں (۲) برا بیا

<p>بقول آصفیہ۔ بدنام کرنا۔ رسوا کرنا۔ ہمارے بدنام کرنے کوہ اصطلاح۔ بقول رہنما جو از سفرنا</p>	<p>بقول آصفیہ۔ بدنام کرنا۔ رسوا کرنا۔ ہمارے بدنام کرنے کوہ اصطلاح۔ بقول رہنما جو از سفرنا</p>
<p>راے میں (بر اظہار کرنا) بھی کہہ سکتے ہیں۔ ناصر الدین شاہ قاجار (۱) حصہ درمیانی</p>	<p>راے میں (بر اظہار کرنا) بھی کہہ سکتے ہیں۔ ناصر الدین شاہ قاجار (۱) حصہ درمیانی</p>
<p>بدنہا و اصطلاح۔ بقول اتذبحوا لفرنگ کوه و بقول بول چال (۲) جسم کوه۔ بقول</p>	<p>بدنہا و اصطلاح۔ بقول اتذبحوا لفرنگ کوه و بقول بول چال (۲) جسم کوه۔ بقول</p>
<p>فرنگ بکسرون یعنی بدگہر و بدبشرست مؤلف عرض کند کہ بر لفظ بدن ہای ہونزرا بدست</p>	<p>فرنگ بکسرون یعنی بدگہر و بدبشرست مؤلف عرض کند کہ بر لفظ بدن ہای ہونزرا بدست</p>
<p>عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است (ارو) و مجموعاً مرکب اضافی جیف است کہ نقل</p>	<p>عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است (ارو) و مجموعاً مرکب اضافی جیف است کہ نقل</p>
<p>و کچھ بدبشرست۔ عبارت روزنامہ نشدنا تصفیہ معنی جی کریم</p>	<p>و کچھ بدبشرست۔ عبارت روزنامہ نشدنا تصفیہ معنی جی کریم</p>
<p>(الف) بدنہا و استعمال۔ صاحب و قیاس تقضی معنی اول است (ارو)</p>	<p>(الف) بدنہا و استعمال۔ صاحب و قیاس تقضی معنی اول است (ارو)</p>
<p>آصفی ذکر این کردہ از معنی ساکت و بنا (۱) پہاڑ کا درمیانی حصہ۔ مذکر (۲) پہاڑ</p>	<p>آصفی ذکر این کردہ از معنی ساکت و بنا (۱) پہاڑ کا درمیانی حصہ۔ مذکر (۲) پہاڑ</p>
<p>کہ از سعدی شیر از پیش کرد ازان۔ کا جسم۔ مذکر۔</p>	<p>کہ از سعدی شیر از پیش کرد ازان۔ کا جسم۔ مذکر۔</p>
<p>(ب) بدنہا و بنا و پیدا است (س) بدبشرست اصطلاح۔ بقول اتذبحوا لفرنگ</p>	<p>(ب) بدنہا و بنا و پیدا است (س) بدبشرست اصطلاح۔ بقول اتذبحوا لفرنگ</p>
<p>بسی بر نیامد کہ بنیاد خود کھیند آنکہ بنیاد فرنگ بکسرون و فتح تختانی بدراوہ و</p>	<p>بسی بر نیامد کہ بنیاد خود کھیند آنکہ بنیاد فرنگ بکسرون و فتح تختانی بدراوہ و</p>
<p>بنیاد بدبشرست مؤلف عرض کند کہ (الف) بدباطن مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل</p>	<p>بنیاد بدبشرست مؤلف عرض کند کہ (الف) بدباطن مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل</p>
<p>بمعنی حقیقی نہا وں چیری بہ بدی است و ترکیبی است یعنی اروہ بدراوندہ۔</p>	<p>بمعنی حقیقی نہا وں چیری بہ بدی است و ترکیبی است یعنی اروہ بدراوندہ۔</p>
<p>(ب) بنیاد بد قائم گردن (ارو) (الف) بدبشرست بقول آصفیہ۔ برا</p>	<p>(ب) بنیاد بد قائم گردن (ارو) (الف) بدبشرست بقول آصفیہ۔ برا</p>
<p>کسی چیز کو بڑی طرح سے رکھنا۔ پیٹری کھنا اروہ رکھنے والا۔ بد نظر۔</p>	<p>کسی چیز کو بڑی طرح سے رکھنا۔ پیٹری کھنا اروہ رکھنے والا۔ بد نظر۔</p>
<p>سیدی نہ رکھنا (ب) بڑی بنیاد ڈالنا بڑی بد و بقول برہان بفتح اول و ثانی و سکون</p>	<p>سیدی نہ رکھنا (ب) بڑی بنیاد ڈالنا بڑی بد و بقول برہان بفتح اول و ثانی و سکون</p>
<p>بنیاد قائم کرنا۔ واو (۱) اسپ تندرو را گویند صاحب</p>	<p>بنیاد قائم کرنا۔ واو (۱) اسپ تندرو را گویند صاحب</p>